

STATLIGT STÖD

C 25/97 (ex N 70/97)

Tyskland

(97/C 230/04)

(Text av betydelse för EES)

*(Artiklarna 92–94 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen)***Kommissionens meddelande enligt artikel 93.2 i EG-fördraget till övriga medlemsstater och andra berörda parter om stödet till Dörries Scharmann GmbH**

Genom följande skrivelse underrättade kommissionen den tyska regeringen om sitt beslut att inleda det förfarande som avses i artikel 93.2.

”Genom en skrivelse av den 27 mars 1996 anmälde Er regering till kommissionen sin avsikt att bevilja undsättningsstöd till Dörries Scharmann AG⁽¹⁾ (nedan kallat DS AG), en tillverkare av specialverktygsmaskiner och en del av Bremer Vulkan Verbund AG (nedan kallat BVV AG) via Vulkan Industrie Holding GmbH (nedan kallat VIH). Efter att ha bedömt det föreslagna stödet drog kommissionen dock slutsatsen att den inte kunde ta ställning till det föreslagna undsättningsstödet förenlighet med den gemensamma marknaden, eftersom den inte hade den information som skulle ha gjort det möjligt att fastställa att de medel som styrdes till DS AG från moderbolaget enligt Bremer Vulkan-gruppens Cash Concentration System inte innehöll något av det statliga stöd som godkänts för de östtyska varven. Kommissionen undersökte parallellt missbruket av det stödet genom ett förfarande enligt artikel 93.2, som hade inletts den 28 februari 1996 om spill overeffekter från omstruktureringsstöd till MTW-Schiffswerft och Volkswerft till andra BVV AG-företag och den icke-godkända utbetalningen av ett investeringslån på 112,4 miljoner tyska mark till MTW-Schiffswerft⁽²⁾.

I detta sammanhang bör det noteras att ett klagomål framfördes till kommissionen genom en skrivelse av den 16 februari 1996. I klagomålet påstods det att DS AG:s marknadsbeteende hade varit olämpligt, framför allt vad gäller prissättningen av dess produkter.

Genom en skrivelse av den 6 mars 1996 mottog kommissionen ett annat klagomål. Den klagande har påstått att DS AG har sålt sina produkter långt under tillverkningskostnaderna och/eller andra typer av kostnader (t.ex. administration, försäljning, marknadsföring), på grund av

transfereringarna från Bremer Vulkan. Den klagande har också hävdats att konkurrensen blev rejält snedvriden, eftersom DS AG:s förluster täcktes genom missbruket av det statliga stöd som var avsett för de östtyska skeppsvarven.

Genom en skrivelse av den 15 juli 1996 tog Era myndigheter tillbaka sin anmälan om undsättningsstödet till DS AG på grund av att ett sådant stöd inte längre behövdes eftersom företaget hade blivit insolvent och följaktligen gjordes till föremål för konkursförfarande den 7 juni 1996. Till följd av detta bildades Dörries Scharmann GmbH (nedan kallat DS GmbH) som ett dotterbolag till DS AG. Trots att Er regering inte längre var förpliktad att iaktta kommissionens beslut om föreläggande på grund av att anmälan hade återtagits, begärde kommissionen genom skrivelser av den 17 juni 1996, den 30 juli 1996 och den 20 november 1996 information om DS AG:s konkurs och om det nybildade DS GmbH. Er regering besvarade denna begäran genom skrivelser av den 30 september 1996 och den 15 januari 1997. Ett möte hölls mellan den tyska parten och kommissionen den 23 januari 1997.

Vad gäller frågan om huruvida DS AG är en potentiell mottagare av olagligt stöd, beslutade kommissionen den 6 november 1996 att utsträcka det ovannämnda förfarandet enligt artikel 93.2 till att bland annat omfatta missbruket av omstruktureringsstöd till MTW och Volkswerft genom olika dotterbolag till Bremer Vulkan Verbund AG, inbegripet DS AG beträffande ett belopp på 230 miljoner mark⁽³⁾.

Genom en skrivelse av den 27 januari 1997, registrerad av kommissionen följande dag, anmälde Era myndigheter till kommissionen sin plan att bevilja omstruktureringsstöd till DS GmbH. Kommissionen begärde ytterligare upplysningar genom en skrivelse av den 13 februari 1997. Ett svar överlämnades till kommissionen av Er regering genom en skrivelse av den 18 februari 1997, registrerad den 21 februari 1997.

⁽¹⁾ Ärende N 256/96.

⁽²⁾ Ärende C 7/96; ex N 806/95 och NN 31/96.

⁽³⁾ EGT nr C 65, 1.3.1997.

Enligt Era myndigheter användes det belopp på 230 miljoner mark som tillföll DS AG genom kontrollerande företaget huvudsakligen till att genomföra moderbolagets strategiska företagskoncept, nämligen att utveckla DS AG till världens främsta tillverkare av verktygsmaskiner. Era myndigheter överlämnade konkursförvaltarens rapport till kommissionen angående detta. Av sekretesskäl ombads kommissionen dock att inte offentliggöra den information som ingick i rapporten.

Era myndigheter hävdar, medan de upprepar Era tidigare kommentarer som svar på konkurrenternas anklagelser om DS AG:s olämpliga marknadsbetående beträffande ovannämnda stödärende N 256/96, att prisjämförelser mellan DS:s och konkurrenternas produktsortiment i princip är extremt problematiska. I likhet med sina konkurrenter serietillverkar DS inte maskiner, utan har kundspecifika uppdrag som kan inbegripa olika tillvägagångssätt förknippade med olika typer av prissättning.

Förfrågningar som förvaltaren riktade till olika huvudkunder under ackordsförfarandet visade att beslutet att köpa produkter tillverkade av DS inte fattades på grundval av lägre priser än hos konkurrenterna, utan på grundval av maskinernas tekniska kvalitet och tillförlitlighet. De tillfrågade kunderna hade också fått betydligt lägre anbud (upp till 20 % lägre), framför allt från Italien och Frankrike, som de beslutade att inte välja.

De tillfälliga förvaltaren under ackordsförfarandet förvissade sig hos moderbolaget, Bremer Vulkan Verbund AG, som ställde omfattande krav på kapitalvaror, om att DS ingalunda hade varit någon lågprisleverantör tidigare jämfört med konkurrenterna. DS förlorade tidigare många beställningar till konkurrenter, inte endast av tekniska skäl, utan i många fall också på grund av priserna.

Under de tre senaste åren har DS övertagit många konkurrenter som har stått på konkursens brant (Schies, Droop & Rein osv.). Dessa företag hade godtagit beställningar och lämnat anbud som eventuellt inte täckte kostnaderna för DS, men som måste fullgöras. DS råkade i svårigheter inte endast på grund av låga priser, utan framför allt därför att förlusterna uppstod genom övertagandet av företag och misslyckandet med att anpassa sig på rätt sätt till den faktiska sysselsättningsnivån.

Majoritetsägaren i DS AG var Vulkan Industrie Holding GmbH, som när konkursförfarandet inleddes innehade 61,57 % av aktiekapitalet i DS AG, som uppgick till 63 miljoner mark (dvs. 7 780 610 innehavarandelar à 5 mark). Övriga aktier innehas av Metallgesellschaft AG (15 %) medan återstoden består av spridda innehav.

BVV AG, Bremen, innehar aktiemajoriteten i VIH. Den 7 juni 1996 (den dag då konkursförfarandet för DS AG

inleddes), innehade BVV AG, genom VIH, den direkta aktiemajoriteten i DS AG. Efter det att konkursförfarandet inleddes har denna aktiemajoritet dock inte gjort det möjligt för det kontrollerande företaget att utöva något inflytande på DS AG, som nu företräds av konkursförvaltaren, F. W. Metzeler.

Den rättsliga följden av DS AG:s insolvens är att företaget har upplösts med verkan från den 7 juni 1996 i enlighet med artikel 262.1.3 i aktiebolagslagen. Ytterligare en konsekvens av att konkursförfarandet inleddes är att DS AG:s verkställande organ automatiskt har förlorat sin befogenhet att förvalta de tillgångar som utgör en del av konkursboet och att göra sig av med sådana tillgångar eftersom det från och med den tidpunkten endast är konkursförvaltaren som kan utöva rätten att förvalta och göra sig av med tillgångar i egenskap av den officiellt befullmäktigade parten (artikel 6 i konkurslagen). Detta innebär att det tidigare företagsobjektet ersätts av konkursobjektet, som endast tillåter att fordringsägarnas anspråk på det likviderade konkursboet tillgodoses. Enligt Era myndigheter har DS GmbH bildats på ett sådant sätt att det är fritt från de gamla skulderna och socialförsäkringsförpliktelserna som belastar konkurstillgångarna.

Definitionen av vem som är fordringsägare vid en konkurs avgörs enligt artikel 3 i konkurslagen. Detta förutsätter att fordringsägarna vid en konkurs alla är personliga fordringsägare som när konkursförfarandet inleds har anspråk på DS AG. I detta sammanhang bör det noteras att aktieägarna i DS AG (VIH, Metallgesellschaft AG osv.) inte är fordringsägare vid konkurs, eftersom de inte har några rättigheter som härrör från fordringar på tillgodohavanden, utan endast de rättigheter som aktieinnehavet ger dem. De kan därför inte vänta sig någonting av konkursen. Inledandet av konkursförfarandet vad gäller BVV AG:s tillgångar har också för detta företag de konsekvenser som beskrivs ovan.

På grund av BVV-gruppens svåra ekonomiska situation sommaren 1995 tvingades VIH den 31 augusti 1995 att pantförskriva sina aktier i DS AG till ett banksyndikat i vilket bland andra ingick Commerzbank AG, Dresdner Bank AG och Bremer Landesbank. På grundval av denna panträtt krävde syndikatet, med ekonomisk verkan från och med den 1 januari 1997, att VIH skulle sälja och överföra sina aktier i DS AG för 1 mark till konkursförvaltaren F. W. Metzeler. Följaktligen överfördes de rättigheter som sammanhänger med de aktier som VIH hade sålt och äganderätten till dessa, tillsammans med alla därmed förknippade rättigheter, till DS AG:s konkursförvaltare den 1 januari 1997. Samtidigt överlät VIH till konkursförvaltaren sina anspråk på BHF Bank AG för överlåtelsen av aktierna. Det uppskovsvillkor gällande ikraftträdandet som föreskrevs i avtalet mellan VIH och konkursförvaltaren om köp och överföring av aktier bekräftades genom betalningen av köpesumman. Av denna rättshandling följer att endast DS AG:s konkursförvaltare kan hävda rättigheter som härleds från och är förknippade med aktierna.

Syftet med överföringen av aktierna till konkursförvaltaren är att säkerställa att aktierna, som för närvarande är värdelösa till följd av DS AG:s överskuldssättning, återigen — om DS AG tvingas till en tvångsuppgörelse i konkursen med möjligheten att redovisa den ackumulerade förlusten på cirka 420 000 000 mark — får ett försäljningsvärde som skulle gynna AG:s fordringsägare bland annat genom en försäljning av aktierna.

Enligt Era myndigheter har ett antal åtgärder vidtagits vad gäller Dörries Scharmann. Wotan GmbH användes som det s.k. *Auffanggesellschaft* (dvs. som ett undsättningsföretag) för DS GmbH. Wotan GmbH hade hittills varit ett inaktivt helägt dotterbolag till DS AG. DS GmbH:s aktier ingår följaktligen i konkursföretaget DS AG:s konkursbo, som förvaltas av konkursförvaltaren F.W. Metzeler enligt överenskommelse med fordringsägarkommittén (som består av 8 företrädare för de omkring 5 000 fordringsägarna. När DS GmbH bildades, användes Wotan GmbH:s nominella kapital på 50 000 mark. Den 30 november 1996 hade DS GmbH:s aktiekapital ökat från DS AG:s tillgängliga resurser till 3 miljoner mark. Aktiekapitalet skall inom kort ökas med ytterligare 2 miljoner mark till 5 miljoner mark.

Syftet med bildandet av det nya DS var att uppnå den bästa tänkbara insolvensuppgörelsen med vederbörlig hänsyn tagen till fordringsägarna, dvs. inte endast att bibehålla aktieandelarna utan också att öka deras värde genom framgångsrik ledning av företaget tills man hittar en lämplig industriell aktör som säkerställer företagets fortsatta verksamhet genom att ta över DS AG:s alla aktier. Målet var också att bibehålla den viktiga företagsverksamheten i regionen, att säkerställa en socialt godtagbar och genomförbar uppgörelse med de anställda och att bibehålla företagets betydande kunnande på det ifrågavarande området i Europa.

DS GmbH har tagit över DS AG:s till hälften fullgjorda beställningar till ett värde av 120 miljoner mark. Företagsverksamheten fortsätter vid anläggningarna i Mönchengladbach, Bielefeld och Mechernich. DS GmbH har, huvudsakligen med kunder i Europa och Förenta staterna, gjort beställningar till marknadspriser till ett värde av rejält över 80 miljoner mark. Dessutom har DS GmbH tagit över DS AG:s underhålls- och reservdelsverksamhet.

DS GmbH hyr marken och byggnaderna för de tre produktionsanläggningarna av DS AG, med samtycke från DS AG:s fordringsägare, som håller kvar sina säkerheter i dessa tillgångar. De tyska myndigheterna påstår att det görs till normala marknadspriser. Eftersom DS AG har ställt marken som säkerhet, betalas hyran direkt till fordringsägarna och inte till DS AG. Installations- och produktionsutrustningen, som utgör en del av anläggningarna, hyrs för en femårsperiod enligt samma arrangemang med fordringsägarna som beträffande mark och byggnader. DS AG:s lager har köpts av DS GmbH för den ursprungliga köpesumman, med undantag av de fall där det kan visas att det gällande marknadspriset är lägre.

DS GmbH har hittills anställt 700 arbetstagare och 28 praktikanter från det bolag för sysselsättning och kompetenshöjning (*Qualifizierungs- und Beschäftigungsgesellschaft*) som bildades för de 1 600 tidigare anställda vid DS AG. Eftersom det inte längre finns någon mer omfattande intern produktion av komponenter, sysselsätter DS GmbH dessutom åtminstone 250 anställda hos underleverantörer i Tyskland och utomlands. För leverantörernas vidkommande är den rättsliga situationen densamma som den var med DS AG.

Anläggningarna i Wohlenberg/Hannover och Aschersleben har inte tagits över. Den förstnämnda har sålts inom ramen för företagsledningens uppköp av det egna företaget medan konkursförvaltaren i fallet Aschersleben fortsätter att förhandla med potentiella köpare. Planen för förvaltaren och fordringsägarkommittén är att så snabbt som möjligt överföra undsättningsbolaget (*Auffanggesellschaft*) i DS GmbH till en intresserad part. Nödvändiga förhandlingar pågår.

DS GmbH finansieras genom ett lån från kärnbankerna och genom förskottsbetalningar från kunder. På grund av större omsättning, ökat antal beställningar och en produktionscykel på sex till tolv månader behöver företaget dock ytterligare finansiering. Vid ett möte mellan kommissionen och den tyska parten den 23 januari 1997 hänvisade den senare till en betydande beställning från British Aerospace och dess betydelse för DS GmbH.

Bankerna är villiga att bevilja ytterligare kontantfinansiering med stöd av en statlig garanti. Nordrhein-Westfalen är beredd att bevilja en delstatsgaranti på 80 % i form av en kreditgaranti för ett lån på 46 miljoner mark. Lånet kommer antingen att bestå av ett kontantförskott (*Barkredit* med en årlig ränta på 7,5 % (*)) eller täcka en kredit i form av en bankgaranti (*Avalkredit* med en avgift på 1 % för bankgarantiandelen).

Enligt Era myndigheter är följande övriga villkor förbundna med garantin: förutsatt att kreditgarantin måste tas i bruk, måste DS GmbH till delstaten betala en engångshandpenning till det maximala beloppet av 25 000 mark och en avgift på 0,5 % av kreditgarantin eller det resterande kreditgarantibeloppet för hela kreditgarantitiden.

Eftersom det här rör sig om en undsättningsåtgärd för säkerställande av företagets fortbestånd, för vilken man först måste hitta någon som kan driva verksamheten, har ingen slutlig tidtabell för löptid och återbetalning fastställts. En sammanlagd löptid på tio år med en återbetalningsperiod på tre år föreslås preliminärt. Er regering

(*)) Den tyska referensräntan var 6,69 % den 1 januari 1996 och 7,33 % den 1 augusti 1996. Från och med den 1 januari 1997 har räntan fastställts till 6,86 %.

vidhåller att ett beslut kommer att fattas i god tid före utgången av denna period (möjligen tidigare om ett övertagande kan åstadkommas) angående formaliteterna på grundval av DS GmbH:s ekonomiska och finansiella ställning. Kreditgarantins sammanlagda löptid kommer inte att överskrida 15 år.

Garantin skulle beviljas enligt Nordrhein-Westfalens ordning för statliga garantier. Ordningen godkändes ursprungligen av kommissionen 1988 (ärende N 155/88). För att göra ordningen förenlig med en inre marknaden föreslog kommissionen dock lämpliga åtgärder angående denna 1994 (ärende E 7/94), vilka Er regering inte godtog. I mars 1996 fattade kommissionen ett slutligt negativt beslut genom att införa ett krav på individuell anmälan för ärenden gällande garantier till stora företag i svårigheter.

Enligt anmälan krävs det garanterade lånet i huvudsak för finansiering av befintliga och nya beställningar och endast i mindre utsträckning för nya investeringar (5 miljoner mark 1997) och för omstruktureringsåtgärder (8,7 miljoner mark 1997/98 för höjande av personalens kompetens och produktionsoptimering). Era myndigheter hävdar att undsättnings- och omstruktureringsfaser, i motsats till dem som fastställs i gemenskapens riktlinjer om statligt stöd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT nr C 368, 23.12.1994), inte kan särskiljas så tydligt i praktiken. Finansåret 1996 utgjorde en undsättningsfas, dock så att omstruktureringsåtgärder vidtog parallellt, under vilket en vändpunkt i företagsverksamheten för det nya DS hade uppnåtts per den 31 december 1996. För 1996 väntas en vinst på 0,9 miljoner mark medan vinsterna 1997 bör öka till omkring 6 miljoner mark (5,5 miljoner mark 1998).

Era myndigheter hävdar att företaget vidtog följande omstruktureringsåtgärder redan 1996:

- a) Införande av nödvändig anpassning, omorganisering och åtstramning av produktions- och programstrukturen
  - Minskning av utbudet av verktygsmaskiner till märkesspecifika produkter (dvs. karusellsvavar och bearbetningscentraler i Mechernich, horisontalbearbetningscentraler i Mönchengladbach).
  - Grupperna av holdingbolag som t.ex. Kopp (slipmaskiner), SMT (Skoda Machine Tool i Pilsen (tungt verktygsmaskiner och bormaskiner) kommer att fortsättas av DS GmbH.
  - Underhålls- och reservdelsverksamheten kommer att fortsätta till 100 %.

b) Anpassning av kostnadsstrukturerna, framför allt vad gäller personal.

c) Förbättrad personalförvaltning, försäljning, standardisering, kvalitetskontroll.

Era myndigheter medger att de flesta omstruktureringsåtgärderna, sådana de definieras i riktlinjerna, redan har verkställts. Det som fortfarande återstår är dock att återställa kundernas och leverantörernas förtroende för företaget, vilket påverkades av de händelser som berörde Bremer Vulkan. I januari 1997 vidhöll Era myndigheter att det vid den tidpunkten fanns tecken som tydde på att det i mitten av februari 1997 kunde uppstå en situation där befintliga beställningar måste avbrytas eller nya beställningar avböjas, om inte företagets finansiella situation återställdes genom den föreslagna garantin. Er regering påstod att en sådan försämring av den finansiella situationen skulle få ödesdigra följder för DS GmbH. För närvarande fortsätter företaget dock sin företagsverksamhet oavsett sina ekonomiska problem.

Er regering har till kommissionen anmält sin avsikt att bevilja DS GmbH omstruktureringsstöd. Stöd för sådana ändamål kan godkännas av kommissionen enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter förutsatt att stödet uppfyller alla de villkor som ställs i dessa. I riktlinjerna erinras om att stöd till omstrukturering framkallar särskild oro för konkurrensen, eftersom det kan överföra en orättvist stor del av bördan i form av strukturanpassning och åtföljande sociala och industriella problem till andra tillverkare som klarar sig utan stöd, och till andra medlemsstater. Den allmänna principen bör därför vara att tillåta omstruktureringsstöd endast under sådana omständigheter där det kan visas att godkännandet av omstruktureringsstödet ligger i gemenskapens intresse. Detta är möjligt endast om stränga villkor uppfylls och full hänsyn tas till stödets eventuella snedvridande effekter.

Eftersom omstruktureringsstöd försenar strukturanpassningen genom att stöd beviljas företag som borde försvinna eller omstruktureras i den nya marknadssituationen, tenderar sådant stöd att genom sin blotta art snedvräda konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna på det sätt som avses i artikel 92.1 i EG-fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet. Det planerade stödet till DS GmbH omfattas därför av de ovan nämnda bestämmelserna i de nämnda fördragen.

Kommissionen är följaktligen tvungen att bedöma huruvida någon av undantagsbestämmelserna i artikel 92.2 och 92.3 är tillämpliga för att stödet ifråga skall kunna undantas från det allmänna förbudet enligt artikel 92.1.

DS GmbH, en tillverkare av specialverktygsmaskiner, fortsätter sin företagsverksamhet vid de anläggningar i Mönchengladbach, Bielefeld och Mechernich som ursprungligen drevs av DS AG. Företaget tillverkar specialverktygsmaskiner för borrar, fräsning och slipning (se tabell nedan).

Bielefeld	Mönchengladbach	Mechernich
Tillverkning + montering	Tillverkning + montering Administration, underhåll	Tillverkning + montering Mekanisk bearbetning
Droop & Rein	Scharmann	Dörries
Modellering, modelltillverkning, allmän maskinbearbetning	Horisontalbearbetningscentraler	Vertikalbormaskiner, vertikal- fräsmaskiner och karusellsvarvar
Bilmarknaden Flygplanskonstruktion	Energiindustri Tung industri	Energiindustri Tung industri

Verktygsmaskinindustrin tillverkar maskiner för metallbearbetning. Produktprogrammet kan uppdelas i två huvudkategorier, skärverktygs- och profileringsverktygsmaskiner. De produkter som omfattas av ärendet Dörries Scharmann hör till den tidigare kategorin. De viktigaste produktkategorierna inom skärmaskiner är svarvar, fräsar, slipmaskiner, kuggskärningsmaskiner och bearbetningscentraler.

Beskrivningen av marknaden för verktygsmaskiner kräver en distinktion mellan två segment. Det ena segmentet innefattar standardiserade maskiner, som har stora andelar inom svarvning, fräsning, borrar och bearbetning. Det andra segmentet innefattar specialmaskiner och specialtillverkade maskiner. Specialmaskinerna innefattar bearbetning som kräver ett särskilt kunnande, exempelvis finbearbetning av kugghjul, kugghjulsbearbetning eller osedvanligt stora delar och specialpressar. De specialtillverkade maskinerna innefattar maskiner och system som måste anpassas efter kundens behov.

Verktygsmaskinindustrin påverkas kraftigt av konjunkturnerna, och efterfrågan är konjunkturkänsligare än för de flesta andra varukategorier. En allmän ekonomisk avmattning började 1990. Lägre vinster och överkapacitet ledde till en svacka i tillverkningsindustrins investeringsverksamhet. Verktygsmaskintillverkarna inom EU drabbades av den värsta lågkonjunkturen sedan andra världskriget. År 1990 hade tillverkningen nått sin höjdpunkt och minskade sedan fyra år i rad. År 1994 nådde produktionen i reala termer endast 50 % av den tidigare rekordvolymen.

Den del av produktionen inom EU som går på export visar ett starkt beroende av utländska marknader och kan betraktas som ett resultat av den internationella konkurrenskraft som EU:s verktygsmaskinindustri har. Europeiska unionen är inte endast den största leverantören av verktygsmaskiner, utan också en viktigt aktör inom den internationella handeln. Med sin export till länder utanför EU har de europeiska aktörerna en andel på omkring 30 % av den internationella handeln.

Enligt Era myndigheter är DS GmbH verksamt inom området precisionsverktyg för sektorer av typen flygplanstillverkning, bilindustri och kraftverksturbiner. Er regering påstår att det inte finns några andra konkurren-

ter inom EU på detta område, eftersom DA GmbH är marknadsledare. Kunderna påstås vara villiga att göra beställningar endast om produktionen bibehålls inom EU. Huvudargumentet från Er sida mot att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 avseende det föreslagna stödet till DS GmbH är att det skulle göra slut på företaget och att den konkurrensfrämjande strukturen på den verksamhet som DS bedriver skulle lida ett definitivt avbräck till skada för EU genom förlusten av know-how i fråga om produktion och genom ett ytterligare bekräftande av den redan befintliga koncentrationen av icke-europeiska konkurrenter på denna marknad.

Närmare bestämt påstår Er regering vidare att konkurrenspositionen för DS GmbH är synnerligen gynnsam till följd av efterfrågan på sådana produkter som tillverkas vid dess olika anläggningar (se tabellen ovan). Den enda återstående europeiska konkurrenten när det gäller karusellsvarvar med en diameter större än en meter är Carnaghi i Italien. Nyligen har Ingersoll från Förenta staterna försökt komma in på marknaden via sitt helägda tyska dotterbolag Waldrich GmbH. Vad gäller höghastighetsfräsar för modellering påstås det att det inte finns några relevanta konkurrenter i Europa. Vad gäller sektorn horisontalbearbetning hävdar Era myndigheter att DS GmbH möter konkurrens endast från japanska och amerikanska tillverkare, om man bortser från några små tyska medtävlare. Slutligen pekar Er regering på det faktum att DS GmbH är verksamt inom sektorn för specialverktygsmaskiner, som inte är en känslig sektor enligt definitionen i reglerna om statligt stöd.

Med hänsyn till det som sägs ovan konstaterar kommissionen att sektorn för specialverktygsmaskiner är en marknad som kännetecknas av hård internationell konkurrens. Det faktum att DS GmbH kan vara en marknadsledare utesluter inte möjligheten att stödet kan snedvrída konkurrensen. Som Era myndigheter själva konstaterar finns det ett antal återstående konkurrenter i Europa, även om de är få. Dessutom gäller att eftersom marknaden är internationell, kan konkurrensen snedvrídas genom beställningar från länder utanför EU. Av detta följer således att det föreslagna stödet till DS GmbH sannolikt har en effekt på konkurrensen inom gemenskapen. Kommissionen påpekar också att det faktum att sektorn för specialverktygsmaskiner inte är en känslig sektor inte minskar sannolikheten för att stödet har en effekt på konkurrensen.

Det bör noteras att Era myndigheter inte i något av sina skriftliga ställningstaganden till kommissionen uttryckligen påstår att DS AG och DS GmbH inte är vare sig juridiskt eller ekonomiskt separata företag, även om det argumentet har framförts muntligen av Er vid ett flertal tillfällen. I det här skedet kan kommissionen dock inte övertygas om att de båda företagen faktiskt är helt oberoende av varandra. De följande argumenten verkar i själva verket visa att företagen är sammankopplade:

- DS GmbH:s aktier ingår i DS AG:s konkursbo, vilket innebär att bägge företagen står under konkursförvaltaren F. W. Metzlers överinseende.
- DS GmbH fortsätter att bedriva produktionsverksamhet vid tre av DS AG:s tidigare fem anläggningar och har tagit över DS AG:s till hälften slutförda beställningar till ett värde av 120 miljoner mark (det täcker över hälften av DS GmbH:s alla nuvarande beställningar).
- DS GmbH hyr marken och byggnaderna för de tre produktionsanläggningarna av DS AG.
- DS GmbH hyr installations- och produktionsutrustningen, som utgör en del av anläggningarna, för en femårsperiod av DS AG.
- De tyska myndigheternas argument att förtroendet för DS GmbH, som påverkats av BVV AG:s och DS AG:s ekonomiska svårigheter, måste återställas visar att problemen mellan moderbolaget och dotterbolaget, dvs. DS AG och DS GmbH, är förknippade med varandra.

I det här sammanhanget är det värt att notera att EG-domstolen inom området konkurrensrätt har avgjort att ett dotterbolags ställning som separat juridisk person inte är tillräckligt för att utesluta möjligheten att tillskriva dess beteende moderbolaget, framför allt när dotterbolaget, även om det är en separat juridisk person, inte självständigt beslutar om sitt beteende på marknaden, utan i alla materiella hänseenden följer moderbolagets instruktioner^(*). Kommissionen anser att detta argument kan användas inte endast vad gäller anknytningarna mellan DS AG och DS GmbH utan också beträffande anknytningarna mellan DS AG och BVV AG, där den senare instruerade den förra att ta över ett antal konkurrenter utan att någon omstrukturering förknippades med sådana köp, vilket ledde till ekonomiska problem för DS AG, för vilka kompensation lämnades genom Bremer Vulkan-gruppens Cash Concentration System.

Om man antar att det faktiskt finns ekonomisk kontinuitet i de flesta av DS AG:s affärstransaktioner som för närvarande bedrivs av DS GmbH, måste kommissionen

i så fall ta hänsyn till de tidigare påståendena om att DS AG har mottagit olagligt stöd och, framför allt, invänta kommissionens slutliga ställningstagande i ärendet vid avslutande av det pågående förfarandet enligt artikel 93.2.

Kommissionen konstaterar att DS GmbH direkt konkurrerar med flera andra företag i EU- och EFTA-staterna. Två tyska konkurrenter påstår att DS AG hade sålt sina produkter under produktionskostnaderna på grund av transfereringar från moderbolaget, BVV AG. Sådana medel, ursprungligen avsedda för östtyska varv, påstås ha använts bland annat för att kompensera DS AG:s förluster. Därför påstås det att om DS AG:s ledning inte hade vetat att dess förluster skulle täckas av Bremer Vulkan, skulle företaget inte ha kunnat konkurrera på marknaden, än mindre ge anbud under tillverkningskostnaderna.

Kommissionen konstaterar vidare att om det hade förekommit missbruk av tidigare beviljat statligt stöd från Bremer Vulkans sida till förmån för DS AG, skulle företaget ha kunnat agera på marknaden till skada för sina konkurrenter, medan ett företag utan en sådan fördel i liknande situationer inte skulle ha kunnat ge fördelaktiga anbud eller på grund av stora förluster förr eller senare skulle ha försatts i likvidation. Allt stöd till DS GmbH, som fortsätter den företagsverksamhet som ursprungligen inleddes av DS AG, skulle under nuvarande omständigheter sannolikt påverka handelsvillkoren negativt och snedvrیدا konkurrensen i strid mot den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion tills effekterna av eventuellt missbruk av stöd vederbörligen har rättats till.

Vad gäller likvidationen av DS AG konstaterar kommissionen att bland annat följande frågor kan ställas på grundval av tillgänglig information, det konkursförfarande som inleddes mot DS AG och det efterföljande bildandet av DS GmbH enligt *Auffanglösung*: För det första verkar det faktum att DS AG:s tillgängliga resurser användes flera gånger av företaget efter inledandet av konkursförfarandet för att öka Wotan GmbH:s kapital, senare omdöpt till DS GmbH, tyda på att DS AG, oavsett det faktum att det blev insolvent, fortfarande hade likvida medel. Frågan är om det var normalt att sådana resurser användes för att öka kapitalet i DS AG:s dotterbolag i stället för att täcka fordringsägarnas anspråk, om inte Wotan GmbH var en av konkursföretagets 5 000 fordringsägare. För det andra bör det klarläggas om tyska konkursbestämmelser tillåter att konkursförvaltaren, i det här fallet F.W. Metzler, blir den största aktieägaren i det företag han förvaltar, dvs. DS AG, till följd av hans köp av de aktier VIH innehade i DS AG.

Er regering har anmält garantin till DS GmbH som ett omstrukturingsstöd som omfattas av gemenskapens riktlinjer. Vad gäller omstrukturingsstöd definieras omstrukturering i riktlinjerna som 'en del av en lämplig,

(*) Mål 107/82, AEG mot kommissionen, 1983 REG. 3151, 3199.

sammanhängande och långtgående plan för att återställa ett företags lönsamhet på lång sikt'.

För att kommissionen skall kunna godkänna stöd för omstruktureringsändamål, måste en omstruktureringsplan uppfylla alla följande allmänna villkor enligt punkt 3.2.2 i gemenskapens riktlinjer. För det första måste kommissionen vara övertygad om att återställandet av lönsamheten för DS GmbH är sannolik och grundad på realistiska antaganden. För det andra måste det säkerställas att otillbörliga snedvridningar av konkurrensen på grund av stödet kan undvikas. För det tredje måste stödet stå i proportion till kostnaderna för och nyttan av omstrukturen.

Kommissionen konstaterar att Er regering har anmält stödet som ett stöd för omstruktureringsändamål, men att ingen vederbörlig omstrukturerings-återhämtningsplan har överlämnats till kommissionen på det sätt som krävs i gemenskapens riktlinjer. Enligt Era myndigheter hade företaget verkställt de flesta omstruktureringsåtgärderna redan 1996. Utan en omstruktureringsplan kan kommissionen inte fastställa om en förbättrad lönsamhet i förekommande fall huvudsakligen beror på interna åtgärder som ingår i återhämtningsprogrammet snarare än på externa åtgärder. Kommissionen kan inte heller i det här skedet bedöma tillförlitligheten i de antaganden Er regering har gjort angående de förväntade framtida vinsterna som DS GmbH kan tänkas göra.

Kommissionen har inte desto mindre analyserat DS GmbH:s ekonomiska situation i avsaknad av en omstruktureringsplan. På grundval av den analysen konstaterar kommissionen att företaget i princip verkar livsdugligt ur lönsamhetsperspektiv. Företaget behöver likväl likviditet. Stödet är utformat för att göra det möjligt för företaget att fylla detta tomrum.

Det bör dock noteras att DS GmbH har en låg andel eget kapital. Den information som överlämnats till kommissionen innehåller vissa inkonsekvenser i detta hänseende, eftersom den tyska regeringen å ena sidan vidhåller att DS GmbH:s aktiekapital per den 30 november 1996 uppgick till 3 miljoner mark, medan det i den provisoriska balansräkningen görs en hänvisning till ett aktieägarkapital värt 1 miljon mark. Trots sådana inkonsekvenser måste kommissionen dock i det här skedet dra den slutsatsen att företaget är i svårigheter och att det på grund av sin mycket låga andel eget kapital är ett olönsamt företag.

Ovanstående analys om konkurrensläget för DS GmbH visar att företaget direkt konkurrerar med andra tillverkare inom det område som omfattas av EES-avtalet. Vid likvidationen av DS AG var det dock två anläggningar, dvs. de i Hannover och Aschersleben, som inte övertogs av DS GmbH. Företagsverksamheten har således fortsatt endast i anläggningarna i Mönchengladbach, Bielefeld

och Mechernich. Vad gäller anläggningen i Mechernich har de tyska myndigheterna för kommissionen pekat på möjligheten att den anläggningen också kan läggas ned, beroende på om den uppnår exakt de lönsamhetsmål som uppställts eller inte.

Å ena sidan påstår Era myndigheter att DS GmbH är marknadsledare inom området för specialverktygsmaskiner i Europa tack vare sitt specialkunnande. Å andra sidan, åtminstone inom området för karusellsvarvar med en diameter större än en meter, verkar företaget ha en konkurrent i Italien. I detta sammanhang bör också erinras om att två konkurrenter till DS AG framställde klagomål till kommissionen och påstod att konkurrensen snedvrids på grund av företagets otillbörliga marknadsbeteende och spill över-effekten av olagligt stöd. Eftersom DS GmbH fortsätter produktionen vid tre anläggningar som ursprungligen drevs av DS AG, kan kommissionen inte utesluta möjligheten att stödet påverkar konkurrensen i andra EU-medlemsstater. För att kommissionen skall kunna fastställa omfattningen av en eventuell snedvridning, bör Era myndigheter förse kommissionen med exakt information om marknadspositionen för DS GmbH. Utan denna information och företagets nuvarande produkturval kan kommissionen inte exakt fastställa om det förekommer överkapacitet eller inte inom den sektor i vilken DS GmbH är verksam.

Det faktum att anläggningen i Hannover såldes som en del av företagsledningens uppköp av det egna företaget, innebär att anläggningen inte har lagts ned definitivt. Vad gäller anläggningen i Aschersleben har kommissionen ingen aktuell information om huruvida den har sålts eller inte. Mot bakgrund av det som sägs ovan kan kommissionen inte utifrån den information den för närvarande har till sitt förfogande avgöra i vilken omfattning kapaciteten i förekommande fall har minskats eller lagts ned. I detta sammanhang bör noteras att det i riktlinjerna föreskrivs att 'försäljningen av kapacitet till konkurrenter inte är tillräckligt [...] om inte anläggningen säljs i en del av världen där den fortsatta driften av anläggningarna sannolikt inte har någon betydande inverkan på konkurrensläget inom gemenskapen'.

Om det däremot, som det sägs i gemenskapens riktlinjer, 'inte förekommer strukturell överkapacitet i produktionen på en relevant marknad inom gemenskapen som stödmottagaren levererar till, kräver kommissionen normalt inte någon minskning av kapaciteten som kompensation för stödet. Det kravet måste dock uppfyllas att stödet används endast till att återställa företagets lönsamhet och att det inte gör det möjligt för mottagaren att öka sin produktionskapacitet medan omstruktureringsplanen genomförs, utom i den mån det är viktigt för att återställa lönsamheten, dock utan otillbörlig snedvridning av konkurrensen'.

I riktlinjerna föreskrivs att stödbeloppet och stödnivån måste begränsas till det absoluta minimum som krävs för

att göra det möjligt att genomföra omstruktureringen och att de måste stå i relation till den förväntade nyttan ur gemenskapens synpunkt sett. Stödmottagare förväntas därför normalt lämna ett betydande bidrag till omstruktureringen av sina egna resurser, eller med extern kommersiell finansiering. För att begränsa den snedvridande effekten måste den form i vilken stödet beviljas vara sådan att det undviks att företaget förses med ett penningöverskott som kan användas till aggressiv, konkurrensnedvridande verksamhet som inte har något samband med omstruktureringsprocessen. Inte heller skall någon del av stödet gå till finansiering av nya investeringar som inte krävs för omstruktureringen. Stöd till finansiell omstrukturering skall inte otillbörligt minska företagets ekonomiska kostnader.

Vad gäller proportionaliteten för stödet till DS GmbH konstaterar kommissionen att de tyska myndigheterna hävdar att kostnaderna för omstruktureringen kommer att uppgå till 8,7 miljoner mark 1997/98 för höjande av personalens kompetens och optimering av produktionen. Utan detaljerad information om vare sig likvidationen av DS AG eller kostnaderna i samband med försäljningen/övergivandet av anläggningarna i Hannover och Aschersleben eller i samband med personalminskningen, kan kommissionen inte beräkna de totala kostanderna för omstruktureringen. Kommissionen måste därför fastslå i det här skedet att den inte kan fastställa stödets proportionalitet.

Kommissionen konstaterar att den inte kan övertygas om stödets förenlighet med den gemensamma marknaden på grundval av den information som den för närvarande har till sitt förfogande, eftersom den hyser tvivel om det ifrågasvarande företagets lönsamhet, inte kan beräkna stödets proportionalitet, inte kan beräkna kostnaderna i samband med omstruktureringen i dess helhet och inte kan fastställa om stödet har otillbörlig inverkan på konkurrensen. Dessutom måste kommissionen, för att kunna fatta ett slutligt beslut om stödets förenlighet med den gemensamma marknaden, invänta de slutsatser den kommer att dra i ett pågående förfarande mot DS AG som mottagare av olagligt stöd.

Av det ovanstående följer att kommissionen inte i det här skedet kan fastställa att stödet inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom gemenskapen i en utsträckning som strider mot det gemensamma intresset. Kommissionen är följaktligen tvingad att undersöka ärendet mer i detalj genom att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 i EG-fördraget och därigenom göra det möjligt att till fullo ta hänsyn till de slutliga konklusionerna vad gäller undersökningen av DS AG:s påstådda missbruk av stöd och göra det möjligt för alla berörda parter att lämna synpunkter på det föreslagna stödet till DS GmbH, innan den fattar ett slutligt beslut om det ifrågasvarande stödets förenlighet med den gemensamma marknaden.

Mot bakgrund av det ovanstående och den information som Era myndigheter har lämnat, framför allt om att DS

GmbH är fri från gamla skulder och socialförsäkringskyldigheter som belastar tillgångarna i DS AG:s konkursbo, konstaterar kommissionen att den inom ramen för förfarandet enligt artikel 93.2 avseende det föreslagna stödet till DS GmbH kommer att fastställa, om företaget utgör en ekonomisk fortsättning på DS AG, och om så är fallet på vilka villkor. Om kommissionen emellertid drar den slutsatsen att argumentet om ekonomisk kontinuitet inte håller, måste frågan ställas om företaget är berättigat till omstrukturingsstöd.

För att kommissionen skall kunna undersöka ärendet ordentligt, ombeds Era myndigheter förse kommissionen med följande information:

- a) Aktuell information om de åtgärder som vidtagits vad gäller Dörries Scharmann GmbH enligt *Auffanglösung*.
- b) En omstruktureringsplan eller ett återhämtningsprogram som innehåller detaljerade omstruktureringsåtgärder. Informationen skall närmare bestämt innehålla följande:
  - En beskrivning av de största ekonomiska svårigheterna DS GmbH står inför och orsakerna till dem.
  - En beskrivning av de omstrukturingsåtgärder som redan har vidtagits och de omstrukturingsåtgärder som fortfarande skall vidtas (dvs. kostnaderna i relation till personalminskningen, nedläggningen och/eller försäljningen av anläggningarna i Hannover och Aschersleben, i förekommande fall kapacitetsminskningen, kostnaden för förlustbringande verksamhet som har övergivits osv.).
  - En beskrivning av metoderna för att finansiera omstrukturingsåtgärderna, inbegripet en redogörelse för bidragen från DS GmbH:s egna resurser och dess aktieägare samt för extern kommersiell finansiering (en särskild beskrivning bör också ges av hur och med vilka ekonomiska medel de omstrukturingsåtgärder som redan verkställts finansierades).
- c) Prognoser, grundade på omstruktureringsplanen för den period under vilken företaget förväntas återställa sin lönsamhet. Sådana prognoser skall separat omfatta de olika omstrukturingsåtgärderna, inbegripet det föreslagna statliga stödet. Kommissionen konstaterar att Era myndigheter redan har överlämnat en vinst- och förlustberäkning för DS GmbH och en likviditetsplan för 1997 för företaget. Vad den överlämnade provisoriska balansräkningen för företaget beträffar påpekar kommissionen att denna inte gör det möjligt att bedöma tillförlitligheten av de prognoser som de tyska myndigheterna redan har gjort. Er regering bör således överlämna en mer detaljerad balansräkning för DS GmbH jämte den senaste tillgängliga finansieringsöversikten.

- d) Information som gäller företaget och den marknad där det bedriver sin verksamhet, exempelvis i) NACE-sektorklassificeringen, ii) dess produkter och/eller tjänster, iii) dess marknadsposition beträffande produktpriser och produktkvalitet iv) dess marknadsposition på hemmamarknader och utländska marknader, v) dess produktionskapacitet och utnyttjandet av denna för närvarande.
- e) En detaljerad beskrivning av den likvidationsprocess som gäller Dörries Scharmann AG.
- f) Övrig information som anses nödvändig för en bedömning av ärendet.

Kommissionen underrättar följaktligen härmed den tyska regeringen om att den har beslutat att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 vad gäller stödet till förmån för Dörries Scharmann GmbH.

Som en del av förfarandet anmodas Era myndigheter härmed att inom en månad efter att ha blivit underrättade om denna skrivelse lämna sina synpunkter på och närmare bestämt sina svar på ovannämnda punkter (a–f). Kommissionen förbehåller sig möjligheten att begära ytterligare information efter att ha analyserat de uppgifter som begärs ovan mot bakgrund av de synpunkter som lämnats av Era myndigheter och, i förekommande fall, av tredje part.

Kommissionen önskar påminna Er om den uppskjutande verkan av artikel 93.3 i EG-fördraget och önskar göra Er uppmärksam på det meddelande som offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* nr C 318 av den 24 november 1993 och på de skrivelser som skickades till alla medlemsstater den 4 mars 1991 och den 22 februari 1995, i vilka föreskrevs att allt stöd som beviljats olagligen kan komma att återkrävas från det mottagande

företaget i enlighet med de förfaranden som fastställts i nationell lagstiftning jämte ränta som beräknas enligt den referensränta som används för regionalstöd och med verkan från och med det datum då stödet beviljades.

Kommissionen anmodar härmed Era myndigheter att utan dröjsmål underrätta Dörries Scharmann GmbH om att förfarandet har inletts.

Kommissionen underrättar härmed också Er regering om att den avser att underrätta

- övriga medlemsstater och andra berörda parter inom EU genom att en kopia av föreliggande skrivelse offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*,
- andra berörda parter i EFTA-länderna som har undertecknat EES-avtalet genom att ett meddelande offentliggörs i EES-delen av *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*, och
- EFTA:s övervakningsmyndighet genom att skicka den engelska versionen av denna skrivelse.”

Kommissionen uppmanar härmed medlemsstaterna och andra berörda parter att inom en månad från dagen för offentliggörandet av detta meddelande inlämna sina synpunkter på de aktuella åtgärderna till följande adress:

Europeiska kommissionen
Rue de la Loi/Wetstraat 200
B-1049 Bryssel

Dessa synpunkter kommer att vidarebefordras till den tyska regeringen.